

ת"פ 26673/05/16 - מדינת ישראל נגד אחים פתחי חברה לבניה בע"מ, ח.פ, פתחי מחאמיד, בדיע מחאמיד

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ת"פ 26673-05-16 מדינת ישראל נ' אחים פתחי חברה לבניה בע"מ ואח'
בפני כבוד השופט אסף הראל

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד י' שניידרמן
המאשימה
נגד
1. אחים פתחי חברה לבניה בע"מ, ח.פ.
2. פתחי מחאמיד,
3. בדיע מחאמיד,
הנאשמים
על ידי ב"כ: עו"ד ע' אגבריה

הכרעת דין

1. בהכרעת הדין נקבע כי הנאשמת 1 - אחים פתחי חברה לבניה בע"מ (להלן - **החברה**) - היתה בזמן הרלוונטי לכתב האישום מבצעת בניה של פרוייקט המכונה "פנטאזיה" לבנית ארבעה בנייני מגורים, בני שש קומות מגורים כל אחד ברחוב .... שבחריש (להלן - **האתר**). הנאשם 2 - פתחי מחאמיד (להלן - **פתחי**) - היה בתקופה הרלוונטית לכתב האישום מנהלה הכללי והפעיל של החברה. הנאשם 3 - בדיע מחאמיד (להלן - **בדיע**) - שימש בתקופה הרלוונטית לכתב האישום מנהל עבודה באתר מטעם החברה.

2. ביום 23.7.15 בוצע באתר ביקור פיקוח מטעם מפקחי משרד הכלכלה והתעשייה במסגרתו התגלו ליקויים (להלן - **הביקורת**). בביקורת נמצא כי החברה ופתחי לא הציגו שלט באתר בו מצויינים פרטי מבצעת הבניה, מנהל העבודה ומהות העבודה המבצעת; כי באתר מותקן ציוד חשמלי - כבל חשמל מאריך ובו חוטי חשמל חשופים; לוח חשמל ראשי עם חוטי חשמל חשופים; ושקע חשמלי - שאינו מתאים לשימוש באתר בניה; כי באתר הונח כבל ופתיל חשמל על פני הקרקע בו עוברים רכבים מבלי שהכבל מוגן באמצעי הגנה נאותים למניעת הפגיעה בכבל; וכי באתר הועסקו עובדים ללא מתן הדרכה, לא נוהל פנקס הדרכת עובדים לא כל העובדים קיבלו תמצית מידע בדבר הסיכונים הכרוכים בעבודתם. במועד ביצוע הביקורת, ובעקבות ביצועה, הוצא צו בטיחות המורה על הפסקת העבודה לאלתר באתר. ביום 29.7.15 בוטל צו הבטיחות עקב מילוי הדרישות בו ותיקון הליקויים.

העבירות בהן הורשעו הנאשמים

- (א) החברה ופתחי הורשעו, כל אחד, באי הצגת שלט באתר הבניה, עבירה לפי סעיפים 219(א) ו- 192 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל - 1970 (להלן - **הפקודה**) ועל תקנה 7 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח - 1988 (להלן - **תקנות עבודות בניה**). הרשעת פתחי בעבירה זו נעשתה גם מכח סעיף 222 לפקודה.
- (ב) החברה ופתחי הורשעו, כל אחד, בכך כי באתר נעשה שימוש בכבל חשמל מאריך ובו חוטי חשמל חשופים; בלוח חשמל ראשי עם חוטי חשמל חשופים; ושקע חשמלי אשר אינו מתאים לעבודה באתרי בניה - עבירה לפי סעיף 219(א) לפקודה ולפי תקנה 163 לתקנות עבודות בניה. הרשעת פתחי בעבירה זו נעשתה גם מכח סעיף 222 לפקודה.
- (ג) בדיע הורשע בכך כי באתר נצפה כבל חשמל מאריך, המוזן ממשרד האתר, פרוס על הקרקע ונתון לחבלות מיכניות של כלי רכב העולים עליו - עבירה לפי סעיף 219 לפקודה ולפי תקנה 165(א) לתקנות עבודות בניה.
- (ד) כל הנאשמים הורשעו בכך שהעובדים באתר לא עברו הדרכה בדבר הסיכונים בעבודה ומניעתם; לא נוהל פנקס הדרכה; ולא ניתנה לכלל העובדים באתר, אלא רק לעובדי השלד, תמצית מידע בכתב בדבר הסיכונים בעבודה בה הם עוסקים - עבירות על תקנות 3, 6 ו- 7 לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט - 1999 (להלן - **תקנות הדרכת עובדים**).

טיעוני הצדדים

4. המאשימה טוענת, בין היתר, כי המגמה כיום היא להחמיר עם נאשמים שהורשעו בעבירות שעניינן בטיחות בעבודה. בגין העבירה שעניינה אי הצגת שלט באתר בניה, נטען כי מתחם הענישה ההולם עומד על טווח של 70%-90% מהקנס המירבי, וכי יש להשית קנס של 11,520 ש"ח. נטען כי העבירות בהן הורשעו הנאשמים שעניינן שימוש באביזרי חשמל, הן עבירות היכולות לגרום לפציעה או מוות ולכן הקנס המירבי בהן עומד על 29,200 ש"ח ולא 14,400 ש"ח, וכי מתחם הענישה ההולם עומד על קנס בטווח של 70%-90% מהקנס המירבי, ויש להשית קנס של 23,360 ש"ח. באשר לעבירות שעניינן תקנות הדרכת עובדים, נטען כי בגין כל עבירה שנעברה עומד מתחם הענישה ההולם על טווח של 70%-90% מהקנס המירבי של 14,400 ש"ח, וכי יש להשית על כל נאשם קנס של 11,520 ש"ח בגין כל אחת משלושת העבירות. עוד עותרת המאשימה לחייב את הנאשמים לחתום על התחייבות בכתב להימנע מביצוע עבירות.

5. פתחי העיד מטעם הנאשמים לענין העונש. בעדותו הסביר כי החברה והנאשמים תורמים כספים רבים לצדקה לאנשים נזקקים בחברה (מוצגים נ/3-7); כי בעקבות הגשת כתב האישום פעלה החברה בדרכים שונות כדי להקפיד על ענין הבטיחות בעבודה באתריה; כי בעבר בוצעו ביקורות באתרי החברה אך מעולם לא הוגש כתב אישום; וכי העבירות נעברו לא בשל רצון לחסוך בכסף אלא בשל היעדר אכיפה. הנאשמים טוענים, בין היתר, כי יש להימנע מהרשעת החברה בשל הפגיעה הצפויה בה; כי העבירות שעניינן שימוש באביזרי חשמל במקרה כאן לא סיכנו חיים; כי יש מקום לתת את הדעת למחסור באכיפה מצידה של המאשימה; כי הנאשמים לא זלזלו בבטיחות בעבודה והם קיבלו

על עצמם לשפר את רמת הבטיחות. עוד נטען כי מדובר בנאשמים נורמטיביים, ללא עבר פלילי. באשר לגובה הקנס, נטען כי יש להטיל על החברה קנס בגובה 30% מהקנס המירבי לכל עבירה, ועל הנאשמים 2-3 להשית 30% מהקנס שיושת על החברה.

6. לאחר שנתתי דעתי לכלל טענות הצדדים ולראיות שהציגו במסגרת טיעוניהם לעונש, הגעתי למסקנה כי יש להשית על הנאשמים עונש של קנס ומתן התחייבות להימנע מביצוע עבירה, כפי שיפורט להלן.

7. בפתח הדברים, אני דוחה את בקשת החברה להימנע מהרשעתה. הליך פלילי בו קובע בית הדין כי נאשם ביצע עבירה ונושא באחריות פלילית בגינה, מסתיים בצורה טבעית בהרשעה. הימנעות מהרשעה היא החריג לכך. החברה לא עמדה בנטל להראות כי הרשעתה תגרום לה נזק אשר היקפו עולה על אינטרס הציבור באכיפת הדין הפלילי. גם אם הרשעה תפגע בחברה מבחינה כלכלית - וכאמור ענין זה כלל לא הוכח - אין הדבר מהווה טעם להימנעות מהרשעה, בשים לב לכך, כפי שעוד יפורט להלן, כי העבירות בהן הורשעה הן עבירות שמניען כלכלי (ע"פ (ארצי) 55267-05-16 **איתן עמי-עובדים זרים לבניין בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 67 (1.2.2018)).

העבירות בהן הורשעו הנאשמים מהוות אירוע אחד

8. העבירות אותן ביצעו הנאשמים מהוות אירוע אחד. מספר טעמים למסקנה זו. ראשית, מדובר בעבירות שהתגלו כולם במהלך הביקורת שבוצעה באתר ביום 23.7.15. שנית, בין העבירות מתקיים מבחן "הקשר ההדוק". זאת לאור כל אלה: התכלית העבריינית בכל אחת מהעבירות שבוצעו היתה אחת - הפחתת עלויות הבניה באתר; העבירות בוצעו בהתייחס למקום אחד - הוא האתר; והעבירות שנעברו היו ביחס להוראות שנועדו להגן על שלומו של אותו קהל מטרה - העובדים שביצעו את עבודות הבניה באתר. שלישית, במקרה דנן נפגעו ערכים חברתיים מוגנים- שיפורטו בהמשך- אך לא היו קורבנות בשל העבירות שנעברו. בנסיבות אלו, קביעת מתחם ענישה הולם לכל עבירה נראית מלאכותית. לאור זאת, אני קובע כי מדובר בעבירות שהן בגדר אירוע אחד שמוצדק לקבוע בגינו מתחם ענישה כולל אחד, באופן שייקח בחשבון את שילוב העבירות (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן - **החוק**); ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל**, פס' 2 לפסק דינו של השופט פוגלמן (29.10.2014); ע"פ (ארצי) 57160-01-14 **מדינת ישראל נ' חדוות הורים בע"מ**, פס' 15-17 (8.11.2014) (להלן- **ענין חדוות הורים**); ע"פ (ארצי) 32385-05-14 **שמש חי אחזקות בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 24-25 (13.8.2015)).

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות

9. על מנת לקבוע מתחם ענישה הולם, יש ראשית לבחון מהם הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו בעקבות מעשיהם ומחדליהם של הנאשמים, ומהי מידת הפגיעה בהם (סעיף 40ג(א) לחוק). דיני הבטיחות בעבודה נועדו לטובתם והגנתם של העובדים. דינים אלו נועדו לספק סביבת עבודה בטוחה; למנוע תאונות בעבודה; ולשמור על חיי ושלמות גופו של כל מי שנמצא במקום העבודה ומבצע את העבודה (ע"א 7130/01 **סולל בונה בניין ותשתית בע"מ נ' תנעמי**, פ"ד נח (1)1, פס' 9 (2003)). דינים אלו אף נועדו לחסוך את ההשלכות הכלכליות החמורות של תאונות בעבודה לעובד עצמו, למעסיקו וכן למדינה כמי שנושאת במתן טיפול רפואי ושיקום נפגעי עבודה. דיני הבטיחות מטילים על גורמים שונים- ביניהם המעסיק ומבצע העבודה- את האחריות לדאוג שמקום העבודה, ובכלל זה כלי

העבודה ואופן ביצוע העבודה, יהיה בטוח; לוודא שכלל העובדים יהיו מודעים להוראות הבטיחות; ולפקח על ביצוע הוראות אלו (דב"ע (ארצי) נו/8-3 **מדינת ישראל - החברה לחקלאות בגליל העליון (ח.ח.ג.ע 1988) בע"מ**, פד"ע לא 235, פס' 5 (1996)). בשל כך שדיני הבטיחות בעבודה מיועדים בראש ובראשונה לשמור על שלמות גופם וחייהם של מי שמבצעים את העבודה במקום העבודה, ובשים לב לכך כי מדובר בערך חברתי מן המעלה הראשונה, מוגדרות רבות מן העבירות על דיני הבטיחות בעבודה כעבירות מסוג אחריות קפידה (סעיף 22 לחוק; ע"פ (ארצי) 1002/04 **רזפול בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 7 (27.3.2006); ע"פ (ארצי) 50155-08-10 **חברת השמירה בע"מ נ' מדינת ישראל**, פס' 26-28 (6.11.2012)).

10. במחדלם של הנאשמים לפעול בהתאם לדיני הבטיחות בעבודה השונים העמידו את מבצעי העבודה באתר בסכנה ממשית לפגיעה גופנית ואף אובדן חיים. מדובר בעבירה הפוגעת בערך חברתי בסיסי ומוגן, מן המעלה הראשונה. הגם שלא נטען, וממילא לא הוכח, כי עקב התנהלותם של הנאשמים נפגעו בפועל מי מהעובדים באתר, אין בכך כדי לאיין את הפגיעה בערך החברתי המוגן. זאת מאחר ועצם העמדת מבצע העבודה באתר בסיכון כזה- גם היא פוגעת בערך החברתי המוגן. לפגיעה האמורה בערך החברתי המוגן, שנגרמה עקב העבירות בהן הורשעו הנאשמים, לא יכולה להיות הצדקה הטמונה בצורך להגן על אינטרס לגיטימי אחר. זאת משום שבבסיס העבירות שנעברו על ידי הנאשמים עמד אינטרס כלכלי- רצון להפחית את העלויות הכרוכות בבניית הבנין. הפחתת עלויות זו אין לקבל כלגיטימית, עת שהיא מבוססת על יצירת סיכון לפגיעה ברווחתם ושלמות גופם של מבצעי העבודה באתר. טענת הנאשמים כי בבסיס העבירות לא עומד מניע כלכלי אלא אך היעדר אכיפה של המאשימה, לא מקובלת עלי. העבירות שנעברו הן עבירות בעלות מניע כלכלי, שכן נקיטת אמצעי הבטיחות כרוכה בעלות כספית. כך, למשל, רכישת אביזרי בטיחות או רכישת שירותים בתחום הבטיחות (כגון הדרכת עובדים או פיקוח בטיחות של אנשי מקצוע).

11. לאור האינטרס הכלכלי העומד בבסיס המניע לביצוע העבירות על דברי החקיקה בתחום הבטיחות בעבודה, הרי מדובר בעבירות שהן בטיבן עבירות כלכליות. לכן, לשם הגנה על הערכים המוגנים שפורטו לעיל, יש להרתיע עבריינים בכח בדרך של הטלת קנסות שיהפכו עבירות אלה לבלתי כדאיות מבחינה כלכלית (דב"ע (ארצי) תשן/8-3 **מדינת ישראל נ' שטורם**, פד"ע כב 150, פס' 5 (1990)).

הקנס המירבי

12. מכאן אפנה לבחון מהו שיעור הקנסות המירבי שניתן להטיל על הנאשמים, לאור העבירות בהן הורשעו:
- (א) מהאמור בסעיפים 219 ו- 225 לפקודה וסעיף 61(א) לחוק עולה כי גובה הקנס על עבירה לפי הפקודה או התקנות שהותקנו מכוחה - כאשר לענייננו רלוונטיות תקנות עבודות בניה - עומד על 14,400 ש"ח. גובה הקנס המירבי הוא 29,200 ש"ח במידה והעבירה היתה עשויה לגרום מוות או חבלת גוף.
- (ב) בהתאם לאמור בתקנה 15 לתקנות הדרכת עובדים וסעיף 61(א) לחוק, עבירה על ההוראות הנקובות בתקנות הדרכת עובדים- דינה קנס בגובה 14,400 ש"ח.

13. בשים לב לעבירות בהן הורשעו הנאשמים, להלן שיעורי הקנסות המירביים הרלבנטיים שניתן להטיל על

כל אחד מהם:

(א) בדיע הורשע בעבירה אחת על תקנות עבודות בניה - בהתייחס לכך שבאתר נצפה כבל חשמל מאריך, המוזן ממשרד האתר, פרוס על הקרקע ונתון לחבלות מיכניות של כלי רכב העולים עליו. מדובר בעבירה אשר יכולה היתה לגרום למוות או חבלת גוף, ולכן הקנס המירבי שניתן להשית עליו בשל עבירה זו הוא 29,200 ש"ח.

(ב) כל הנאשמים הורשעו בעבירות על שלוש תקנות שונות בתקנות הדרכת עובדים -

בכך שהעובדים באתר לא עברו הדרכה בדבר הסיכונים בעבודה ומניעתם; לא נוהל פנקס הדרכה; ולא ניתנה לכלל העובדים באתר, אלא רק לעובדי השלד, תמצית מידע בכתב בדבר הסיכונים בעבודה בה הם עוסקים. על כל עבירה ניתן להשית על כל אחד מהם קנס מירבי של 14,400 ש"ח, ועל שלושת העבירות ניתן להשית על כל אחד מהם קנס מירבי מצרפי של 43,200 ש"ח.

(ג) החברה ופתחי הורשעו, כל אחד, בעבירה אחת של אי הצגת שלט באתר הבניה, עבירה על תקנות עבודות בניה, ומשכך ניתן להשית על כל אחד מהם קנס מירבי של 14,400 ש"ח בשל עבירה זו.

(ד) החברה ופתחי הורשעו, כל אחד, בעבירה אחת של שימוש בציוד חשמלי שאינו מתאים לאתר בניה. מדובר בעבירה על תקנות עבודות בניה אשר יכולה היתה לגרום למוות או חבלת גוף, ולכן הקנס המירבי שניתן להשית על כל אחד מהם בשל עבירה זו הוא 29,200 ש"ח.

מדיניות הענישה הנהוגה

14. במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם, יש לבחון גם מהי מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות בתחום הבטיחות בעבודה. עיון בגזרי דין שניתנו בבית הדין הארצי לעבודה והן בבתי הדין האזוריים לעבודה בהתייחס לסוגי האישומים בהם הורשעו הנאשמים מעלה כי טווח הענישה נע בין 25% ל- 50% מגובה הענישה המירבית.

15. מיום 9.9.1969 לכך למשל, בת"פ (אזורי ת"א) 57761-02-14 **מדינת ישראל נ' אפרידר יוזמה והשקעות בע"מ** (17.11.2016) הורשעה הנאשמת בעבירה בגין אי מילוי חובה למנות מנהל עבודה ואי מסירת דיווח, עבירות לפי תקנות עבודות בניה. זאת, לאחר שבמהלך ביקורת לא נכח במקום מנהל עבודה. לנאשמת ניתן במקום צו להפסקת העבודות, ולמחרת היום הגישה הנאשמת הודעה על מינוי מפקח, וזו אושרה כדין. מדובר היה בהרשעה ראשונה. לאחר שקבע בית הדין כי טווח הענישה ההולם את העבירות דנן בנסיבות ביצוען עומד על 30%-50% מהקנס העונשי המירבי לעבירות, השית על הנאשמת קנס על סך 25,000 ש"ח וחייב אותה לחתום על התחייבות בסך 58,400 ש"ח לשלוש שנים, שלא לעבור על עבירה.

16. כך למשל, בת"פ (אזורי ת"א) 44094-11-14 **מדינת ישראל נ' דבוש גל** (2.5.2016) הורשע הנאשם בעבירות של התקנת משטחי עבודה מהם אדם עלול ליפול לעומק העולה על שני מטרים, ללא גידורים, בניגוד לתקנות עבודות בניה ולפקודה; וכן בהיעדר השגחה ניאותה ואי נקיטת אמצעים על ידי הממונה על העבודה, בניגוד לתקנות ציוד מגן ופקודת הבטיחות בעבודה. בית הדין האזורי הדגיש כי הנאשם הודה בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום,

ובכך חסך הליך שיפוטי יקר, וכן פעל באופן מיידי לתיקון המחדל. מדובר היה בהרשעה ראשונה. עוד עמד בית הדין על כך שבעבירות על חוקי הבטיחות בעבודה תקרת הקנס עומדת על 50% מגובה הקנס המירבי. בנסיבות העניין, העמיד בית הדין האזורי את מתחם הענישה הראוי ביחס לכל אחת משתי העבירות בהן הורשע הנאשם על 25%-50% מגובה הקנס המירבי (29,000 ש"ח בגין כל עבירה), היינו בין 7,250 ש"ח ל-14,500 ש"ח, ולבסוף בחר להשית על הנאשם בגין כל אחת משתי העבירות קנס בגובה 30% מהקנס המירבי, היינו, קנס בסך של 8,700 ש"ח, ובסה"כ בגין שתי העבירות קנס בסך 17,400 ש"ח. כן חוייב הנאשם לחתום על התחייבות לשלוש שנים שלא לעבור על הוראות פקודת הבטיחות בעבודה והתקנות שהותקנו מכוחה.

17. כך למשל, בת"פ (אזורי נצ') 4552-02-15 **מדינת ישראל-משרד הכלכלה נ' בר ובניו חברה לבניין ופיתוח בע"מ** (6.9.2015), הורשעה הנאשמת בעבירות שונות, ובהן: אי הודעת פרטי בניה, בניגוד לפקודה; אי הודעה על מינוי מנהל עבודה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; העדר השגחה על ידי מנהל עבודה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי הצגת שלט באתר הבניה, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי גידור משטחי עבודה ומדרכת מעבר, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; ציוד ואביזרי חשמל לא תקינים, בניגוד לתקנות עבודות הבניה; אי אספקת ציוד מגן, בניגוד לתקנות ציוד מגן; אי הדרכה, אי מסירת מידע בכתב בדבר סיכונים ואי ניהול פנקס הדרכה, בניגוד לתקנות הדרכת עובדים. הנאשמת הודתה באשמתה בעבירות מושא כתב האישום, ובין הצדדים הושג הסדר טיעון סגור, אשר הוגש לאישור בית הדין האזורי. בית הדין אימץ את הסכמות הצדדים, והשית על הנאשמת קנס בגובה 50,000 ש"ח וכן חייב אותה לחתום על התחייבות ע"ס 60,000 לשלוש שנים, שלא לעבור על הוראות פקודת הבטיחות בעבודה ותקנות עבודות הבניה. דובר שם על כשמונה אישומים שונים, כשבגין כל אחד מהם ניתן היה להטיל קנס בגובה 14,400 ש"ח ועד ל-29,200 ש"ח- הכל בהתאם למקור ההוראה, כאשר הקנס שהוטל מבטא ענישה בשיעור של כ-25% מגובה הקנס המירבי שניתן היה להשית על הנאשמת.

18. כך למשל, בת"פ (אזורי ב"ש) 21828-05-14 **מדינת ישראל נ' א.פ. פורמיקה סנטר (1998) בע"מ** (26.7.2015) (להלן - **ענין פורמיקה סנטר**) הורשעה הנאשמת בגין אי גידור לבטח של חלק מסוכן של המכונה, עבירה על הפקודה; אי מסירת מידע בכתב, עבירה על תקנות הדרכת עובדים; ובגין אי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות הדרכת עובדים. הנאשם הורשע- בגין אחריות מנהל, שותף או פקיד אחראי- בעבירה על פקודת הבטיחות בעבודה; אי מסירת תמצית מידע בכתב, עבירה על תקנות הדרכת עובדים; ובאי ניהול פנקס הדרכה, עבירה על תקנות הדרכת עובדים. בעניין שם, הורשעו הנאשמים בהתאם להודאתם, והצדדים הגיעו להסדר טיעון סגור, לפיו יוטלו על הנאשמים קנסות בשיעור של 30% מהקנס המירבי. בית הדין האזורי קיבל את הסדר הטיעון, והשית על הנאשמת קנס בגובה 34,800 ש"ח (מתוך 115,400 ש"ח- קנס מירבי) ועל הנאשם קנס בסך 17,400 ש"ח- (מתוך 58,000 ש"ח- קנס מירבי). עוד חוייבו הנאשמים לחתום על התחייבות לשלוש שנים לפיה אם יעברו עבירה על פקודת הבטיחות בעבודה או על תקנות הדרכת עובדים, יושת עליהם קנס בסך 29,200 ש"ח בגין כל עבירה על הפקודה וקנס בסך 14,400 ש"ח בגין כל עבירה על התקנות.

19. באשר לפסיקת בית הדין הארצי לעבודה, ניתן להפנות לענין שנדון בדב"ע (ארצי) נ/ו-8-3 **מדינת ישראל נ' החברה לחקלאות בגליל העליון (ח.ח.ג.ע 1988) בע"מ**, פד"ע לא 235 (1996), שם הורשעה המשיבה, בהתאם להודאתה, בעבירה על פי סעיפים 219(א)(ב), 222 ו-225 לפקודה ובעבירה על תקנות 9 ו-15 לתקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות במכונות חקלאיות), התשמ"ח-1988. במקרה שנדון שם, בשים לב לכך שמדובר היה בעבירה

חוזרת, הטיל בית הדין הארצי קנס בשיעור 35% מהקנס המירבי. המאשימה הפנתה בטיעוניה לעונש גם לפסק הדין שניתן בענין ע"פ (ארצי) 53735-06-16 גרינברג נ' מדינת ישראל (14.9.2018) (להלן - ענין גרינברג). בענין גרינברג נקבע אמנם כי מתחם הענישה ההולם עומד על טווח של 45%-75% מגובה הקנס המירבי, אולם אין להתעלם מהנסיבות של המקרה שם, בהן נפגעה עובדת פגיעה גופנית קשה. לא זהו המקרה כאן, שבו לא היתה פגיעה גופנית כלשהי.

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות

20. מכאן אפנה לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות במקרה דנן. אלו מנויות בסעיף 40ט לחוק. על הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות כבר עמדתי לעיל. כאמור, מטרתם של דיני הבטיחות בעבודה הינה שמירה על בטחונם ושלומם של העובדים באתר הבניה מפני סיכונים טבעיים העשויים להתרחש לאור אופי הפעילות שם. זאת, משאי הקפדה יתרה על קיומן של חובות אלה עלול להביא לפגיעה חמורה בשלמות גופם וחייהם. לא ניתן להקל ראש עם הסיכון החמור שעלול היה להתממש בענייננו. אמנם, לא הוכח שבפועל נגרם נזק מביצוע העבירות השונות, וברי כי הדבר עשוי להיחשב כשיקול לקולא, אולם אין בנסיבה זו כדי לייתר את הצורך להעניש את הנאשמים על העבירות שבוצעו, אשר סיכנו חיים. באשר לסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירות, כבר ציינתי כי המניע לביצוע העבירות היה כלכלי.

21. על החברה- כמבצעת העבודה באתר ומעסיקתם של עובדיה- מוטלת, מבין החברה ופתחי, האחריות העיקרית לביצוע העבירות בהן הורשעו החברה ופתחי. היא זו שהפיקה את התועלת הכלכלית מאי נקיטת אמצעי הבטיחות בעבודה באתר. היא זו שהאחריות מוטלת עליה בהתאם לדיני הבטיחות בעבודה השונים. היא זו שעובדיה מצפים ממנה כי תדאג לשלומם בעת ביצוע העבודה. באשר לחלקו היחסי של פתחי בביצוע העבירות, יש ליתן את הדעת כי כמי ששימש בעליה ומנהלה של החברה, היה לפתחי תפקיד חשוב בחברה. חרף זאת, אין לשכוח כי מבצעת הבניה והמעסיקה היתה החברה. אחים פתחי חברה לבנייה בע"מ היא תאגיד, אשר לעולם יפעל באמצעות פעולותיהם של אנשים בשר ודם. בשל כך אין אותם אנשים בשר ודם הופכים להיות התאגיד עצמו. אין זהות בין פתחי - למרות היותו מנהלה ובעליה של החברה - לבין החברה. משכך, חלקו היחסי של פתחי בביצוע העבירות נופל מזה של החברה. מסקנה זו מתחדדת עת נותנים את הדעת כי החברה מינתה מנהל עבודה באתר, הוא בדיע, ולא הזניחה חובתה זו. באשר לבדיע, הרי כמי שהיה אחראי על נושא הבטיחות באתר, מוטלת עליו אחריות - בעבירות בהן הורשע - שהיא אחריות ראשית, ולא כזו שהיא משנית לאחריותו של גורם אחר.

22. נסיבות הקשורות בביצוע העבירות המצדיקות הקלה בעונשם של הנאשמים, מצויות בכך כי בפועל לא נגרם נזק כלשהו למי מהעובדים באתר; וכי כל העבירות בוצעו בפרק זמן מצומצם. בנוסף, מעת שניתן צו הבטיחות, תיקנו הנאשמים את הליקויים באתר תוך זמן קצר, וצו הבטיחות בוטל. מכאן, שלא התגלתה כאן התנהגות עבריינית המזלזלת בצורה בוטה בדיני הבטיחות בעבודה באתר.

מצבם הכלכלי של הנאשמים

23. מאחר ועסקינן במתחם ענישה שעניינו קנס כספי, יש ליתן את הדעת - במסגרת השיקולים לקביעת מתחם

הענישה ההולם - למצבם הכלכלי של הנאשמים (סעיף 40 לחוק). הנאשמים לא טענו טענה כלשהי באשר למצבם הכלכלי, וממילא לא הציגו ראיות בענין זה. משכך, מצבם הכלכלי לא יהווה שיקול בקביעת מתחם הענישה ההולם.

מתחם הענישה ההולם

24. לאחר שנתתי דעתי לכל אלה, אני קובע כי בנוגע לחברה, מתחם הענישה ההולם את האירוע עומד על קנס כספי בטווח שבין 21,700 ש"ח לבין 39,060 ש"ח. הרף העליון של מתחם זה עומד על 45% מהקנס המירבי שניתן היה להשית על החברה. הרף התחתון עומד על שיעור של רבע מהרף העליון של הענישה האמורה (השוו: ענין חדוות הורים, פסקה 23 לפסק הדין). מתחם הענישה ההולם שלו עתרה המאשימה נראה בנסיבות המקרה בלתי מידתית. ער אני לריבוי העבירות בהן הורשעו הנאשמים, אולם אין זה השיקול היחידי שיש להביא בחשבון בעת קביעת מתחם הענישה ההולם. לא ניתן להתעלם משיקולים אחרים שפורטו לעיל, המטים את הכף לקולא, ביניהם העובדה שמדובר בעבירות שנעברו תוך פרק זמן קצר יחסית; הליקויים תוקנו בסופו של דבר; ולא נגרם נזק גוף לאיש.

25. באשר לבדיע, אני קובע כי מתחם הענישה ההולם את האירוע עומד על קנס כספי בטווח שבין 18,100 ש"ח לבין 32,580 ש"ח. הרף העליון של מתחם זה עומד על 45% מהקנס המירבי שניתן היה להשית על בדיע. הרף התחתון עומד על שיעור של רבע מהרף העליון של הענישה האמורה.

26. באשר לפתחי, קבעתי כבר כי אין להשוות את מקרהו לזה של החברה. חלקו באירוע כמנהל ובעלים של התאגיד מצומצם יותר משל התאגיד עצמו (באשר לרף ענישה מופחת המוטל על נושא משרה בהשוואה לרף הענישה המוטל על תאגיד, ראו ענין פורמיקה סנטר; השוו: סעיף 5 לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991). אני מעמיד את מתחם הענישה לגביו על מחצית ממתחם הענישה כפי שנקבע לגבי החברה. הרף העליון במתחם זה יעמוד על קנס כספי בגובה 22.5% מהקנס המירבי שניתן להשית על החברה. הרף התחתון יעמוד על שיעור של 12.5% מהרף העליון הנ"ל. מתחם הענישה לגבי פתחי יעמוד, איפוא, על טווח שבין 10,850 ש"ח לבין 19,530 ש"ח.

העונש שיש להשית על הנאשמים

27. מכאן לגזירת עונשם של הנאשמים (סעיף 40 לחוק העונשין). בשלב זה, יש לתת את הדעת לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירות. בראש ובראשונה יש ליתן את הדעת כי למי מהנאשמים אין עבר פלילי קודם. המאשימה לא טענה אחרת. לכך יש להוסיף כי הנאשמים שיתפו פעולה עם רשויות החוק; הן בדיע והן פתחי מסרו לחוקרים הודעות והציגו מסמכים רלוונטיים. בנוסף, הנאשמים נטלו אחריות על מעשיהם, עת הבהירו כי בעקבות כתב האישום נוקטת החברה צעדים נוספים לשמירה על הבטיחות. הנאשמים לא התנערו מאחריותם. עוד יש ליתן את הדעת לכך שהחברה - באמצעות הנאשמים 2-3 שהם מנהלים - פועלת בקרב החברה ותורמת לנזקקים, לבתי ספר ולסטודנטים (עדות פתחי בעמודים 87-89 לפרוטוקול; מוצגים נ/3-7).

28. באשר לחלופי הזמן מאז ביצוע העבירה - חודש 7/15 - הרי שזה לא יזקף לזכות הנאשמים. זאת מאחר והם החליטו לכפור כפירה כוללת בכל עובדות כתב האישום, גם במקומות שלא היה לכך מקום, כגון לגבי תפקידם של

בדיע ופתחי בחברה והיות החברה מבצעת הבניה באתר. הדבר לא סייע לקיצור משך זמן בירור ההליך הפליל כאן.

29. לאחר שנתתי את דעתי לכל אלה, אני משית על החברה כספי בגובה 32,000 ש"ח.

30. קנס זה ישולם על ידי החברה ב- 10 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 15.9.19. כמו כן תחתום החברה, באמצעות פתחי, על התחייבות - כאמור בסעיף 72 לחוק - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על פקודת הבטיחות בעבודה; תקנות עבודות בניה; ותקנות הדרכת עובדים. גובה ההתחייבות יהיה 25,000 ש"ח. החברה תחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 15.9.19 שאם לא כן ניתן יהיה לעצור את פתחי ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות זו בשם החברה.

31. אני משית על פתחי קנס כספי בגובה 15,000 ש"ח.

32. קנס זה ישולם על ידי פתחי ב- 10 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 15.9.19. כמו כן יחתום פתחי על התחייבות - כאמור בסעיף 72 לחוק - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על פקודת הבטיחות בעבודה; תקנות עבודות בניה; ותקנות הדרכת עובדים. גובה ההתחייבות יהיה 10,000 ש"ח. פתחי יחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 15.9.19 שאם לא כן ניתן יהיה לעצרו ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות זו.

33. אני משית על בדיע החברה כספי בגובה 25,000 ש"ח.

34. קנס זה ישולם על ידי בדיע ב- 10 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 15.9.19. כמו כן יחתום בדיע על התחייבות - כאמור בסעיף 72 לחוק - להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על פקודת הבטיחות בעבודה; תקנות עבודות בניה; ותקנות הדרכת עובדים. גובה ההתחייבות יהיה 20,000 ש"ח. בדיע יחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 15.9.19 שאם לא כן ניתן יהיה לעצרו ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות זו.

35. לצדדים מוקנית, תוך 45 ימים מעת שיומצא להם גזר דין זה, זכות לערער על פסק הדין בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לבאי כח הצדדים.

ניתנה היום, ח' תמוז תשע"ט, 11 יולי 2019, בהיעדר הצדדים.